

Obsah – Sociálne poistenie č. 12/2013

Dôchodkové poistenie

[Vianočný príspevok za rok 2013](#)

[Zmeny v dôchodkovom poistení od 1. novembra 2013 a 1. januára 2014](#)

Výber poistného

[Zmeny v platení poistného podľa novely zákona o sociálnom poistení](#)

Nemocenské poistenie:

[Výpočet výšky nemocenskej dávky](#)

Garančné poistenie

[Legislatívne zmeny v oblasti dávky garančného poistenia od 1. januára 2014](#)

Úrazové poistenie

[Zmeny v úrazovom poistení vyplývajúce z novely zákona o sociálnom poistení](#)

Poradňa

[Nárok na materské – vzdanie sa dieťaťa po pôrode](#)

[Nárok na materské pri úmrtí dieťaťa](#)

[Nárok iného poistenca na materské](#)

[Obdobie 18 mesiacov pred vznikom platobnej neschopnosti zamestnávateľa](#)

[Zvýšenie úrazových rent a maximálnych súm úrazových dávok od 1.1.2014](#)

Vianočný príspevok za rok 2013

Tak ako je v posledných rokoch zvykom, aj tento rok vyplatí Sociálna poisťovňa veľkej skupine dôchodcov tzv. vianočný príspevok, ktorý je štátnou sociálnou dávkou. **Sociálnej poisťovni**, ako aj **ďalším platiteľom dôchodkov** zo všeobecného systému dôchodkového poistenia Slovenskej republiky, ale aj dôchodkov, ktoré boli prekvalifikované na dôchodky vyplácané z osobitného systému výsluhového zabezpečenia Slovenskej republiky, **vzniká už po ôsmykrát povinnosť vyplatiť vianočný príspevok za rok 2013 niektorým poberateľom dôchodkov.**

Kto má nárok na vyplatenie vianočného príspevku, v akej sume, v akom období a kto tento vianočný príspevok vyplatí – to všetko je upravené v **zákone č. 592/2006 Z. z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a o doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vianočnom príspevku“).

Ktorým poberateľom dôchodkov vznikne nárok na vyplatenie vianočného príspevku za rok 2013?

Sociálna poisťovňa vyplatí vianočný príspevok za kalendárny rok 2013 poberateľovi starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku a sociálneho dôchodku, ktoré sa vyplácajú podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ak poberateľ dôchodku spĺňa nasledujúce podmienky:

- **má nárok na výplatu** niektorého z uvedených dôchodkov **za mesiac december 2013,**
- **má bydlisko na území Slovenskej republiky,**
- **suma dôchodku, prípadne úhrnná suma vyplácaných dôchodkov nepresiahne** za mesiac december 2013 **sumu 483,00 eur**, t.j. sumu zodpovedajúcu 60 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázané Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok 2012 (táto suma bola ustanovená opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 294/2013 Z. z.).

Zároveň treba zdôrazniť, že okrem **Sociálnej poisťovne môže vyplácať** starobný dôchodok, invalidný dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotský dôchodok, ku ktorému vianočný príspevok patrí, **aj iný platiteľ dôchodku.** Takýmto platiteľom je Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba, Národný bezpečnostný úrad a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (ďalej len „úrad“).

Vyššie spomenuté úrady tiež vyplácajú **výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok, vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok, sirotský výsluhový dôchodok, ktoré boli prekvalifikované alebo vypočítané z dôchodkov priznaných podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, ku ktorým vianočný príspevok tiež patrí.**

Poberateľom, ktorým sa vypláca viac dôchodkov, či už Sociálnou poisťovňou alebo niektorým úradom, zároveň Sociálnou poisťovňou a úradom, **patrí vianočný príspevok len jeden**. V takýchto prípadoch vyplatí vianočný príspevok ten platiteľ dôchodku, ktorý vypláca vyšší, prípadne najvyšší dôchodok, pričom sa na určenie sumy vianočného príspevku prihliada aj na sumy ostatných dôchodkov, ku ktorým by patril vianočný príspevok.

Okrem už vyššie uvedených dôchodkov sa pri posúdení skutočnosti, či poberateľ dôchodku má nárok na vianočný príspevok (a ak áno, potom v akej sume), **musí** podľa zákona o vianočnom príspevku **zohľadniť aj suma vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku, sirotského výsluhového dôchodku priznaného z výsluhového zabezpečenia** podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov vyplateného poberateľovi príslušným úradom za mesiac december 2013.

Kedy Sociálna poisťovňa vyplatí vianočný príspevok za rok 2013?

Sociálna poisťovňa vyplatí vianočný príspevok v deň výplaty dôchodku v decembri 2013, ak bol poberateľovi dôchodku priznaný dôchodok pred 1. decembrom 2013 a výplata tohto dôchodku mu patrí naďalej. Ak je dôchodok priznaný alebo jeho výplata je uvoľnená v období od 1. decembra 2013 do 31. decembra 2013, vianočný príspevok sa vyplatí na pošte **v deň výplaty sumy doplatku na dôchodku**. Ak sa dôchodok poukazuje na účet zriadený v banke, vianočný príspevok bude pripísaný na účet **v rovnaký deň ako dôchodok patriaci za mesiac december 2013**.

V akej sume Sociálna poisťovňa vyplatí vianočný príspevok za rok 2013?

Vianočný príspevok za rok 2013 bude Sociálna poisťovňa vyplácať v rozpätí od **75,00 eur do 46,51 eur**.

Zákon o vianočnom príspevku zároveň stanovuje hornú hranicu vianočného príspevku – **75,00 eur**, ktorý **patrí k dôchodku** (dôchodkom) za mesiac december 2013, **ktorý nepresiahne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu** podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, t.j. sumu **198,09 eur** mesačne.

Maximálna suma dôchodku vyplateného za mesiac december 2013, ku ktorému vianočný príspevok patrí, **nesmie presiahnuť sumu 483,00 eur** mesačne.

Ak suma dôchodku, respektíve úhrn súm dôchodkov **je v rozpätí od 198,10 eur do 483,00 eur** mesačne, suma vianočného príspevku je v rozmedzí súm **75,00 eur až 46,51 eur**, pričom sa určí podľa vzorca:

$$VP = 75,00 - 0,10 \times (D - 198,09), \text{ kde}$$

VP je suma patriaceho vianočného príspevku,

75,00 je maximálna suma vianočného príspevku,

D je suma dôchodku alebo úhrn súm dôchodkov za mesiac december 2013,

198,09 je suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Suma vianočného príspevku **vypočítaná podľa tohto vzorca sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor.**

Niektoré sumy VP podľa sumy dôchodku za rok 2013 a porovnanie s rokom 2012

Suma								
Dôchodku	VP 2013	VP 2012	Dôchodku	VP 2013	VP 2012	Dôchodku	VP 2013	VP 2012
189,80	75,00	66,39	250,00	69,81	60,85	330,00	61,81	52,85
189,90	75,00	66,39	252,00	69,61	60,65	340,00	60,81	51,85
190,00	75,00	66,39	260,00	68,81	59,85	400,00	54,81	45,85
190,90	75,00	66,39	265,00	68,31	59,35	480,00	46,81	0
192,00	75,00	66,39	280,00	66,81	57,85	483,00	46,51	0

VP = vianočný príspevok

Kto vypláca vianočný príspevok?

Vianočný príspevok za rok 2013 vyplatí ten platiteľ dôchodku zo sociálneho poistenia Slovenskej republiky, ktorý vypláca dôchodok, ku ktorému vianočný príspevok patrí. Ak dôchodky, ku ktorým vianočný príspevok patrí, v decembri 2013 vypláca Sociálna poisťovňa a jeden z vyššie spomínaných úradov, **vianočný príspevok vyplatí ten platiteľ, ktorý vypláca dôchodok vo vyššej sume.**

Platiteľ dôchodku vyplatí vianočný príspevok poberateľovi dôchodku **bez písomnej žiadosti** poberateľa dôchodku a zároveň poberateľovi dôchodku nie je doručovaná žiadna písomná informácia o sume vianočného príspevku.

Príklad 1:

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 **Sociálna poisťovňa** vyplatí **invalidný dôchodok v sume 212,00 eur** a **Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia**, vyplatí **sirotský výsluhový dôchodok v sume 233,00 eur** podľa zákona č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Sociálna poisťovňa určí sumu vianočného príspevku podľa vzorca **$VP = 75,00 - 0,10 \times (D - 198,09)$** , po dosadení **$75,00 - 0,10 \times [(212,00 + 233,00) - 198,09] = 75,00 - 0,10 \times 246,91 = 75,00 - 24,691 = 50,309$** , po zaokrúhlení **50,31 eur**.

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 **vianočný príspevok v sume 50,31 eur** vyplatí **Sociálna poisťovňa**, pretože **vianočný príspevok patrí k invalidnému dôchodku, a nie k sirotskému výsluhovému dôchodku priznanému z výsluhového zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, avšak Sociálna poisťovňa musí prihliadnuť na sumu sirotského výsluhového dôchodku** vyplateného Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia vo výplatnom termíne za mesiac december 2013.

Príklad 2:

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 vyplatí **Sociálna poisťovňa starobný dôchodok** v sume **64,80 eur** a **vdovský dôchodok** v sume **82,30 eur**, zároveň **Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia** vyplatí **výsluhový dôchodok**, na ktorý bol prekvalifikovaný starobný dôchodok, v sume **335,60 eur**. **Vianočný príspevok** v sume **46,54 eur** vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 **vyplatí Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, pretože suma dôchodku, ktorý vyplatí vo výplatnom termíne za mesiac december 2013, je najvyššia zo súm vyplatených dôchodkov za mesiac december 2013.**

Príklad 3:

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 vyplatí **Sociálna poisťovňa starobný dôchodok** v sume **331,30 eur**. Sociálna poisťovňa určí sumu vianočného príspevku podľa vzorca $VP = 75,00 - 0,10 \times (D - 198,09)$, po dosadení $75,00 - 0,10 \times (331,30 - 198,09) = 75,00 - 0,10 \times 133,21 \rightarrow 75,00 - 13,321 = 61,679$, po zaokrúhlení **61,68 eur**. **Sociálna poisťovňa vyplatí vianočný príspevok v sume 61,68 eur** vo výplatnom termíne za mesiac december 2013.

Príklad 4:

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2013 vyplatí **Sociálna poisťovňa vdovecký dôchodok** v sume **140,10 eur** a **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky** vyplatí **výsluhový dôchodok**, na ktorý bol prekvalifikovaný starobný dôchodok, v sume **350,20 eur**. **Vianočný príspevok** v tomto prípade **nepatrí, pretože úhrn súm vyplatených dôchodkov 490,30 eur (140,10 eur + 350,20 eur) presiahol sumu 60 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2012, t.j. sumu 483,00 eur.**

Ďalšie zásady

Pri poskytovaní vianočného príspevku Sociálna poisťovňa **prihliadne** aj na sumu dôchodku, ktorá sa z dôvodu výkonu zrážok z dôchodku poberateľovi dôchodku nepoukazuje, **neprihliadne sa** však na dôchodok vyplácaný z cudziny. **Sociálna poisťovňa nevyplatí** vianočný príspevok poberateľovi dôchodku, o ktorého priznaní alebo uvoľnení rozhoduje po 30. novembri 2013 a ktorému vianočný príspevok vyplatil už niektorý z vyššie spomínaných úradov. **Vianočný príspevok sa tiež nevyplatí k preddavku na dôchodok. Nepatrí ani k dôchodku manželky.**

Sociálna poisťovňa odhaduje, že vianočný príspevok za rok 2013 vyplatí 1 120 847 poberateľom dôchodkov za viac ako 68,5 milióna eur.

JUDr. Zuzana Čandalová
sekcia dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Zmeny v dôchodkovom poistení od 1. novembra 2013 a 1. januára 2014

Zákon č. 338/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, zavádza viaceré zmeny v oblasti dôchodkového poistenia. S účinnosťou **od 1. novembra 2013 sa rozšíril okruh fyzických osôb, ktorým sa za splnenia zákonných podmienok nevypláca predčasný starobný dôchodok. Od 1. januára 2014 sa mení spôsob výpočtu sumy invalidného dôchodku niektorým poistencom vo veku do 20 rokov, ako aj výpočet obmedzenia úhrnnej sumy pozostalostných dôchodkových dávok pri znížení ich počtu.**

1. ZMENY V NÁROKU NA PREDČASNÝ STAROBNÝ DÔCHODOK A NÁROKU NA JEHO VÝPLATU

Schválená novela zákona upravuje vyplácanie predčasného starobného dôchodku aj tým fyzickým osobám, ktoré nie sú povinne dôchodkovo poistené ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby. **Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku totiž od 1. novembra 2013 nemajú ani fyzické osoby,** ktoré sa podľa § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z. **stanú fyzickými osobami s odvodovou úľavou.** Znamená to, že v dôsledku vzniku právneho postavenia fyzickej osoby s odvodovou úľavou nie je možné takejto fyzickej osobe vyplácať predčasný starobný dôchodok, a to aj napriek tomu, že nie je povinne dôchodkovo poistená ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

1.1 Nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku

Ak fyzická osoba žiada priznať predčasný starobný dôchodok po 31. októbri 2013 a k dátumu, od ktorého žiada o jeho priznanie, je **fyzickou osobou s odvodovou úľavou, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku** jej podľa § 67 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov **nevznikne.** Sociálna poisťovňa preto **žiadosť o priznanie predčasného starobného dôchodku zamietne.** Uvedené znamená, že fyzickej osobe s odvodovou úľavou nevznikne ani nárok na predčasný starobný dôchodok, pretože nie je možné určiť jeho sumu, ktorej minimálna výška (1,2 násobok sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu alebo, ak je fyzická osoba sporiteľom podľa osobitného predpisu a získala aspoň päť rokov starobného dôchodkového sporenia, 0,6 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu) je jednou z podmienok na vznik nároku na predčasný starobný dôchodok.

1.2 Zánik nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku

Poberateľovi predčasného starobného dôchodku, ktorý sa po 31. októbri 2013 stane fyzickou osobou s odvodovou úľavou, **zanikne nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku od najbližšieho výplatného termínu nasledujúceho po dni, v ktorom sa stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou,** a to bez ohľadu na to, kedy mu bol predčasný starobný dôchodok priznaný.

Sociálna poisťovňa zastaví výplatu predčasného starobného dôchodku automaticky na základe prihlásenia fyzickej osoby s odvodovou úľavou do registra poistencov na účely garančného poistenia a úrazového poistenia zamestnávateľom.

Príklad: *Poberateľ predčasného starobného dôchodku sa stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou 1. januára 2014, kedy mu aj vznikol pracovný pomer, za základe ktorého nie je povinný platiť poistné na dôchodkové poistenie. Pretože predčasný starobný dôchodok sa mu vypláca vždy 12. deň v kalendárnom mesiaci, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku mu zanikne 12. januára 2014, teda od najbližšieho výplatného termínu po dni, v ktorom sa poberateľ predčasného starobného dôchodku stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou.*

Ak poberateľ predčasného starobného dôchodku dovŕši dôchodkový vek do najbližšieho výplatného termínu nasledujúceho po dni, v ktorom sa stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku nezaniká, lebo odo dňa, v ktorom mal tento nárok zaniknúť, trvá nárok na výplatu starobného dôchodku. Rovnako sa postupuje aj v prípadoch, ak do najbližšieho výplatného termínu nasledujúceho po dni, v ktorom sa fyzická osoba stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou, poberateľ predčasného starobného dôchodku takouto fyzickou osobou byť prestane. Sociálna poisťovňa v týchto prípadoch výplatu predčasného starobného dôchodku nezastaví.

Príklad: *Poberateľ predčasného starobného dôchodku, ktorému sa vypláca dôchodok vždy 8. deň v kalendárnom mesiac, sa stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou od 10. decembra 2013. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku by mu mal preto zaniknúť od 8. januára 2014. Keďže však poistenc 7. januára 2014 dovŕšil dôchodkový vek, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku mu nezanikne, ale od 7. januára 2014 už trvá nárok na výplatu starobného dôchodku.*

1.3 Opätovný vznik nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku

Fyzickej osobe vznikne opätovne **nárok na výplatu** predčasného starobného dôchodku **odo dňa** nasledujúceho po dni, v ktorom **prestala byť fyzickou osobou s odvodovou úľavou**. Znamená to, že nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku vznikne odo dňa nasledujúceho po dni

- a) skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru,
- b) vzniku povinného dôchodkového poistenia zamestnanca z dôvodu, že príjem fyzickej osoby s odvodovou úľavou bol vyšší ako zákonom č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov stanovená suma.

Príklad: *Poberateľovi predčasného starobného dôchodku zanikol nárok na jeho výplatu 24. februára 2014 z dôvodu, že 15. februára 2014 sa stal fyzickou osobou s odvodovou úľavou. Pracovný pomer, z ktorého nebol povinný platiť poistné na dôchodkové poistenie, mu zanikol 9. mája 2014. Nárok na výplatu predčasného dôchodku mu preto po podaní žiadosti o jej uvoľnenie vznikne od 10. mája 2014.*

Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku však fyzickej osobe s odvodovou úľavou **nevznikne**, ak jej **vzniklo povinné dôchodkové poistenie** zamestnanca z dôvodu **uplynutia**

12 kalendárnych mesiacov trvania pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru uvedených v § 4 ods. 1 písm. d) šiesteho bodu zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku v takomto prípade vznikne až po zániku povinného dôchodkového poistenia zamestnanca.

Príklad: Fyzická osoba sa stala 1. decembra 2013 fyzickou osobou s odvodovou úľavou, pretože jej vznikol pracovný pomer, na základe ktorého nie je povinná platiť poistné na dôchodkové poistenie. Preto jej bola zastavená výplata predčasného starobného dôchodku. Po uplynutí 12 kalendárnych mesiacov trvania tohto pracovného pomeru jej 1. decembra 2014 vznikne automaticky povinné dôchodkové poistenie zamestnanca. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku jej preto vznikne až po zániku povinného dôchodkového poistenia zamestnanca.

Kedže dovŕšením dôchodkového veku sa predčasný starobný dôchodok stáva starobným dôchodkom, dňom dovŕšenia dôchodkového veku vzniká fyzickej osobe s odvodovou úľavou nárok na výplatu starobného dôchodku. Znamená to, že výplata starobného dôchodku nie je podmienená zánikom povinného dôchodkového poistenia alebo skutočnosťou, že fyzická osoba prestane byť fyzickou osobou s odvodovou úľavou.

O uvoľnenie výplaty predčasného starobného dôchodku alebo starobného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku **je potrebné požiadať Sociálnu poisťovňu** neformálnou písomnou žiadosťou (listom), v ktorej sa uvedie, od akého dátumu žiada fyzická osoba uvoľniť výplatu dôchodku. Na tieto účel je možné použiť aj tlačivo, ktoré zašle Sociálna poisťovňa ku každému rozhodnutiu o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku a ktoré je zverejnené aj na internetovej stránke Sociálnej poisťovne.

1.4 Zvýšenie sumy predčasného starobného dôchodku

Nárok na zvýšenie sumy **predčasného starobného dôchodku** fyzickej osobe s odvodovou úľavou **nevznikne**, nakoľko **nebola povinne dôchodkovo poistená**. Ak takejto fyzickej osobe vznikne povinné dôchodkové poistenie z dôvodu uplynutia 12 kalendárnych mesiacov trvania pracovného pomeru, prípadne štátnozamestnaneckého pomeru alebo z dôvodu, že jej príjem bol vyšší ako zákonom č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov stanovená suma, o zvýšenie predčasného starobného si môže požiadať po zániku povinného dôchodkového poistenia.

2. SUMA INVALIDNÉHO DÔCHODKU POISTENCA VO VEKU DO 20 ROKOV

S účinnosťou od 1. januára 2014 sa **poistencom**, ktorí boli **po 31. decembri 2013 uznaní za invalidných** vo veku **do 20 rokov** a **nezískali žiadne obdobie povinného dôchodkového poistenia**, ale

- a) boli len **dobrovoľne dôchodkovo poistení** v rozsahu **menej ako rok**,
- b) získali obdobie dôchodkového poistenia **dodatočným zaplatením poistného** na dôchodkové poistenie za obdobie **kratšie ako jeden rok**, alebo
- c) boli dobrovoľne dôchodkovo poistení a získali obdobie dôchodkového poistenia po dodatočnom zaplatení poistného na dôchodkové poistenie **v celkovom rozsahu kratšom ako jeden rok**,

sa pri výpočte sumy invalidného dôchodku bez ohľadu na stanovenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť **namiesto priemerného osobného mzdového bodu použije pevne stanovená hodnota osobného mzdového bodu 0,67**.

Znamená to, že pri výpočte sumy invalidného dôchodku vyššie uvedených poistencov sa od 1. januára 2014 **už nebudú zohľadňovať vymeriavacie základy**, z ktorých si **poistenec dodatočne zaplatil poistné na dôchodkové poistenie** podľa § 142 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (obdobie prerušenia poistenia, zaradenia do evidencie nezamestnaných občanov alebo za obdobie sústavnej prípravy na budúce povolanie štúdiom na strednej škole alebo vysokej škole po dovŕšení 16 rokov veku) alebo, z ktorých sa takýto poistenec **dobrovoľne dôchodkovo poistil na dôchodkové poistenie**.

Príklad: Fyzická osoba, ktorá nebola nikdy dôchodkovo poistená, sa stala 11. novembra 2013 invalidnou vo veku 19 rokov s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %. Na účely vzniku nároku na invalidný dôchodok (nakoľko poistenec, ktorý sa stal invalidným vo veku do 20 rokov, potrebuje na nárok na invalidný dôchodok získať menej ako jeden rok dôchodkového poistenia, teda aj jeden deň) si dodatočne doplatila poistné na dôchodkové poistenie za jeden deň evidencie v nezamestnanosti z maximálneho vymeriavacieho základu. Na účely výpočtu sumy invalidného dôchodku sa jej bude zohľadňovať vymeriavací základ, z ktorého si doplatila poistné v maximálnej sume.

Príklad: Poistenec sa stal invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť do 70 % 1. februára 2014, kedy dovŕšil vek 19 rokov. Pred vznikom nároku na invalidný dôchodok nezískal žiadne obdobie povinného dôchodkového poistenia, ale bol len dobrovoľne dôchodkovo poistený z maximálneho vymeriavacieho základu dva mesiace. Suma invalidného dôchodku sa mu nebude počítať z vymeriavacích základov za obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ale pri výpočte sumy dôchodku bude mať pevne stanovený osobný mzdový bod 0,67.

3. OBMEDZENIE ÚHRNNEJ SUMY POZOSTALOSTNÝCH DÔCHODKOV PO ZNÍŽENÍ ICH POČTU

Od 1. januára 2014 sa mení spôsob výpočtu úhrnnej sumy pozostalostných dôchodkov, ak sa v minulosti znížil ich počet, čo znamená, že zanikol nárok alebo nárok na výplatu niektorého z pozostalostných dôchodkov.

Ak sa po 31. decembri 2013 zníži počet poberateľov pozostalostných dôchodkov po tom istom poistencovi, sumy pozostalostných dôchodkov sa s účinnosťou od 1. januára 2014 úmerne upraví tak, aby ich súčet vrátane zvýšení, ktoré už boli priznané k pozostalostným dôchodkom, **dosiahol sumu dôchodku zomretého poistenca spolu so zvýšeniami, ktoré by k nemu patrili k dátumu zníženia počtu pozostalostných dôchodkov.**

Podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2013 sa v prípade zníženia počtu pozostalostných dôchodkov tieto dôchodky následne upravovali tak, aby ich súčet **nepresiahol sumu dôchodku zomretého**. Preto súčet súm pozostalostných dôchodkov v niektorých prípadoch mohol byť nižší ako suma dôchodku zomretého.

Vzhľadom na to Sociálna poisťovňa **na základe neformálnej žiadosti** (listu) **opätovne od 1. januára 2014 určí sumu pozostalostných dôchodkov** tým poistencom, ktorým bola upravená suma ich pozostalostných dôchodkov podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2013, pričom ich suma po úprave nedosiahla sumu dôchodku zomretého. Nárok na výplatu takto určenej sumy pozostalostného dôchodku vznikne najskôr 1. januára 2014.

Mgr. Jana Gondžúrová,
odbor metodiky dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie,

[na začiatok dokumentu]

Zmeny podľa novely zákona o sociálnom poistení v platení poistného

Dňa 16. októbra 2013 bola v NR SR schválená novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ako zákon č. 338/2013 Z. z., ktorá okrem inštitútu odvodovej úľavy pre dlhodobo nezamestnanú osobu, ktorá sa zamestná, prinesie aj zmeny týkajúce sa dobrovoľného sociálneho poistenia, povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činných osôb a zmeny pre zamestnávateľov. Práve o týchto zmenách sa viac dočítate v nasledujúcich riadkoch.

❖ Zmena v dobrovoľnom sociálnom poistení od 1. januára 2014

Zánik dobrovoľného poistenia, ak dobrovoľne poistená osoba nezaplatila poistné na dobrovoľné poistenie dva za sebou idúce kalendárne mesiace

Podľa v súčasnosti platného a účinného právneho stavu dobrovoľné sociálne poistenie zaniká podaním odhlášky z tohto poistenia, a to najskôr dňom podania odhlášky, to znamená nie spätne. Dobrovoľné poistenie taktiež zaniká dňom, od ktorého nie sú splnené podmienky pre možnosť byť dobrovoľne poistenou osobou (uvedené v § 14, § 15 a § 19 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). V súčasnosti, ak dobrovoľne poistená osoba neplatí poistné na dobrovoľné poistenie, nie je to dôvodom na zánik jej dobrovoľného poistenia a poistenie zaniká až podaním odhlášky.

Dobrovoľné sociálne poistenie bude zanikať zo zákona v prípade, ak dobrovoľne poistená osoba nezaplatí poistné vôbec za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace. Nezaplatenie poistného na dobrovoľné sociálne poistenie v trvaní dvoch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacoch bude považované za prejav vôle ukončiť dobrovoľné poistenie. Týmto sa predchádza prípadom, kedy dochádza k vzniku nedoplatkov u dobrovoľne poistených osôb a k ich následnému vymáhaniu z dôvodu, že už nemajú vôľu byť dobrovoľne poistení a prestali plniť povinnosť platiť poistné na dobrovoľné sociálne poistenie, ale sa z dobrovoľného poistenia neodhlásili. Týmto spôsobom bude zanikať dobrovoľné poistenie, ak za dva kalendárne mesiace dobrovoľne poistená osoba vôbec neuhradí poistné na sociálne poistenie, a neurobí tak najneskôr do konca tretieho kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý bolo naposledy zaplatené poistné na dobrovoľné poistenie. Dobrovoľné poistenie zanikne nezaplatením poistného, ak za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace nie je vykonaná žiadna úhrada poistného dobrovoľne poistenou osobou, ani čiastková. **Zánik dobrovoľného poistenia bude Sociálna poisťovňa dobrovoľne poisteným osobám oznamovať listom.** V súvislosti so zánikom dobrovoľného poistenia sa medzi posudzované kalendárne mesiace, kedy dobrovoľne poistená osoba nezaplatila poistné, nezaraďuje kalendárny mesiac, v období ktorého mala dobrovoľne poistená osoba vylúčenú povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie podľa § 140 zákona o sociálnom poistení (za predpokladu, že dobrovoľne poistená osoba mala vylúčenú povinnosť platiť poistné počas celého kalendárneho mesiaca). **Dobrovoľné sociálne poistenie takto zanikne prvýkrát od 1. januára 2014, ak za január a február 2014, najneskôr do 31. marca 2014, nezaplatí dobrovoľne poistená osoba poistné na sociálne poistenie.**

Príklad:

Dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba nezaplatí poistné na dobrovoľné dôchodkové poistenie vôbec (žiadna čiastková úhrada) za február a marec 2014. Toto poistné nezaplatí ani do 30. apríla 2014. Od 1. februára 2014 zaniká tejto dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe dobrovoľné poistenie.

❖ Zmeny pre zamestnávateľov

Zmeny v rozsahu garančného poistenia

Zamestnancom na účely garančného poistenia od 1. januára 2014 **nebude** zamestnanec, ktorý je **štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa** alebo **členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa**.

Zamestnávateľ pri **prihlasovaní** zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia oznámi Sociálnej poisťovni, že jeho zamestnanec je štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa. **Zmenu** tejto skutočnosti je zamestnávateľ povinný oznámiť Sociálnej poisťovni **do ôsmich dní od tejto zmeny**.

Evidencia zamestnávateľa na účely sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia musí od 1. januára 2014 obsahovať aj údaj o tom, či je zamestnanec štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa.

Zamestnávateľ, ktorý má **k 31. decembru 2013** zamestnanca, ktorý je štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa alebo ktorý je členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa a tohto zamestnanca eviduje aj k 1. januáru 2014, je povinný túto skutočnosť oznámiť Sociálnej poisťovni **v lehote do 31. januára 2014**.

Povinnosť oznámiť vyššie uvedenú skutočnosť, resp. zmenu tejto skutočnosti bude zamestnávateľ plniť na tlačive *Registračný list FO*.

Zmeny v súvislosti s vykazovaním poistného zamestnávateľom od 1. januára 2014

Vo výkazoch poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie bude zamestnávateľ uvádzať **deň, ktorý je určený na výplatu príjmov**, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca a **fyzickú osobu, ktorá plní povinnosti voči Sociálnej poisťovni**. Výkaz v takomto členení podáva zamestnávateľ za obdobie od 1. januára 2014.

Opravný výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac bude predkladať zamestnávateľ, ak zistí, že vo výkaze uviedol nesprávne údaje, a to **najneskôr do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo predpísané dlžné poistné na základe predloženého výkazu**.

Sadzba poistného na úrazové poistenie

Na základe prechodného ustanovenia zákona o sociálnom poistení bude zamestnávateľ naďalej platiť poistné na úrazové poistenie, a to až do 31. decembra 2017, vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu.

❖ Zmeny pre samostatne zárobkovo činné osoby

Status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia sa nebude posudzovať v závislosti od registrácie u správcu dane, ale od dosahovania príjmov z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti

V súčasnosti má postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a je registrovaná na daňovom úrade v súvislosti so zárobkovou činnosťou, z ktorej dosahuje príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

Nová definícia postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby sa použije na posúdenie vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby od 1. júla 2014. Novela zákona o sociálnom poistení zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia **na dosahovaní príjmov**, ktoré sú príjmami z podnikania alebo z výkonu inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, **v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo trvanie povinného sociálneho poistenia** samostatne zárobkovo činnnej osoby a odpája založenie postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia na registrácii na daňovom úrade. Na účely statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby zostáva zachovaná podmienka dovŕšenia 18 rokov veku. Z postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby **zostávajú naďalej vyňaté** fyzické osoby, ktoré vykonávajú osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, fyzické osoby ktoré dosahujú príjmy z prenájmu nehnuteľností, resp. fyzické osoby, ktoré dosahujú pasívne príjmy autorov a umelcov.

Zmeny pri posudzovaní vzniku a zániku povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby

Povinné poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby bude zanikať samostatne zárobkovo činnnej osobe s oprávnením na výkon alebo prevádzkovanie činnosti **odo dňa, od ktorého**

nie je oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie tejto činnosti. Samostatne zárobkovo činné osobe, ktorá nevykonáva činnosť na základe oprávnenia, bude zanikať povinné poistenie aj **odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia nevykonáva túto činnosť, najskôr odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni.**

Ak samostatne zárobkovo činné osobe zaniklo oprávnenie, alebo prestala vykonávať činnosť na základe čestného vyhlásenia (ak ide o činnosť, ktorú možno vykonávať bez oprávnenia), **vznik povinného poistenia sa jej nebude posudzovať k najbližšiemu k 1. júlu, resp. 1. októbru kalendárneho roka**, za predpokladu, že pred 1. júlom, resp. 1. októbrom kalendárneho roka jej poistenie nevzniklo podľa ustanovenia § 21 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, t. j. opätovným oprávnením alebo čestným vyhlásením o začatí výkonu činnosti.

Novela zákona o sociálnom poistení prinesie aj novú úpravu **opätovného vzniku poistenia samostatne zárobkovo činné osoby**. Povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činné osobe nebude vznikať dňom, odkedy je samostatne zárobkovo činná osoba registrovaná na daňovom úrade, ale dňom, od ktorého je opätovne oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie činnosti, resp. odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia vykonáva túto činnosť, najskôr odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni, za predpokladu príjmov vyšších ako zákonom stanovená hranica príjmov za posudzovaný kalendárny rok.

Od 1. júla 2013, resp. od 1. októbra 2013 alebo dňom opätovného nadobudnutia právneho postavenia samostatne zárobkovo činné osoby po týchto dátumoch (v období do 30. júna 2014, resp. do 30. septembra 2014), vzniká povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie tým samostatne zárobkovo činným osobám, ktorých príjem (bez odpočítania výdavkov) bol za rok 2012 vyšší ako 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu platného v roku 2013 ($12 \times 393,00 \text{ eur} = 4\,716,00 \text{ eur}$), teda vyšší ako 4 716,00 eur. Od **1. júla 2014, resp. od 1. októbra 2014** alebo po týchto dátumoch (v období do 30. júna 2015, resp. do 30. septembra 2015) dňom, od ktorého je samostatne zárobkovo činná osoba opätovne oprávnená na výkon podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, resp. odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia vykonáva túto činnosť, bude vznikať povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie tým samostatne zárobkovo činným osobám, ktorých príjem (bez odpočítania výdavkov) bol za rok 2013 vyšší ako 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu platného v roku 2014 ($12 \times 402,50 \text{ eur} = 4\,830,00 \text{ eur}$), teda vyšší ako **4 830,00 eur**.

Nová úprava určenia vymeriavacieho základu samostatne zárobkovo činné osoby od 1. júla 2014

Za obdobie od 1. júla 2013, resp. 1. októbra 2013 (ak ide o samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá má predĺženú lehotu na podanie daňového priznania za rok 2012), sa určuje vymeriavací základ samostatne zárobkovo činné osoby nasledovne:

Čiastkový základ dane, neznížený o zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné poistenie a poistné na sociálne poistenie : koeficient 1,9 : počet mesiacov podnikania v roku 2012.

Takto určený vymeriavací základ samostatne zárobkovo činnnej osoby k 1. júlu 2013, resp. 1. októbru 2013 resp. ku dňu opätovného nadobudnutia statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby po týchto dátumoch, **zostáva platný aj po 1. januári 2014**, samozrejme s ohľadom na nový minimálny a maximálny vymeriavací základ od **1. januára 2014**.

Vymeriavací základ samostatne zárobkovo činnnej osoby za obdobie od 1. júla 2014, resp. 1. októbra 2014 sa bude určovať nasledovne:

Čiastkový základ dane, neznižovaný o zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné poistenie a poistné na **povinné** sociálne poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby : **koeficient 1,6 : 12** .

Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa základ dane SZČO nebude „navyšovať“ o poistné zaplatené na dobrovoľné poistenie a príspevky na dobrovoľné starobné dôchodkové sporenie. Na účely určenia vymeriavacieho základu samostatne zárobkovo činnnej osoby sa už podľa novely zákona o sociálnom poistení nebude zohľadňovať pomerná časť základu dane pripadajúca na mesiace, kedy mala fyzická osoba postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale budú sa zohľadňovať všetky mesiace kalendárneho roka, z ktorého sa príjem zisťuje, t. j. 12. Taktiež sa mení koeficient pre určenie vymeriavacieho základu z 1,9 na 1,6.

Zrušenie prihlasovacej a odhlasovacej povinnosti na povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby od 1. januára 2015 a zavedenie povinnosti Sociálnej poisťovne oznámiť samostatne zárobkovo činnnej osobe vznik povinného poistenia, vymeriavací základ ako aj výšku poistného

Podľa aktuálne platného a účinného právneho stavu je samostatne zárobkovo činnná osoba povinná prihlásiť sa na povinné nemocenské a dôchodkové poistenie a odhlásiť sa z neho do ôsmich dní od vzniku, resp. zániku jej povinného poistenia. Samostatne zárobkovo činnná osoba tak robí na tlačive *Registračný list FO – prihláška/odhláška*. Vznik poistenia, sumu vymeriavacieho základu, ako aj výšku poistného na sociálne poistenie nie je v súčasnosti Sociálna poisťovňa povinná oznamovať samostatne zárobkovo činnnej osobe.

Podľa novely zákona o sociálnom poistení sa **vypúšťa od 1. januára 2015 povinnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby prihlásiť sa a odhlásiť sa z povinného nemocenského a dôchodkového poistenia**.

Zároveň od 1. januára 2015 sa rozširujú povinnosti Sociálnej poisťovne o písomné oznámenie o

- **vzniku** povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby,
- **vymeriavacom základe** na platenie poistného,
- **výške poistného** na sociálne poistenie,
- **dátume splatnosti** poistného,
- **údajoch týkajúcich sa úhrady poistného** na sociálne poistenie.

Sociálna poisťovňa má oznamovaciu povinnosť voči samostatne zárobkovo činnnej osobe **v lehote 20 dní od vzniku jej povinného poistenia** samostatne zárobkovo činnnej osoby.

Tzv. **zahraničné samostatne zárobkovo činnné osoby**, na ktoré sa vzťahujú slovenské právne predpisy na základe nariadení EÚ alebo medzinárodnej zmluvy, budú mať **povinnosť oznamovať výšku príjmov a výdavkov** samostatne zárobkovo činnnej osoby zo zárobkovej činnosti podľa § 3 ods. 3 zákona o sociálnom poistení **do ôsmich dní od právoplatného určenia príslušnosti k právnym predpisom Slovenskej republiky a v bežnom roku najneskôr do 31. mája kalendárneho roka** za predchádzajúci kalendárny rok. Taktiež budú mať povinnosť **oznamovať vznik a zánik oprávnenia** na výkon zárobkovej činnosti, **v lehote do ôsmich dní** od vzniku a zániku oprávnenia, resp. **čestne vyhlasovať začatie a skončenie výkonu zárobkovej činnosti**, ktorá sa vykonáva bez oprávnenia na výkon činnosti.

Za obdobie do 31. decembra 2014 zostáva povinnosť prihlásiť sa a odhlásiť sa z povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby **zachovaná aj po 31. decembri 2014.**

❖ **Nové sumy minimálneho a maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie**

Okrem zmien v oblasti platenia poistného na sociálne poistenie, ktoré prináša novela zákona o sociálnom poistení, sa od 1. januára 2014 menia aj sumy minimálneho a maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie.

Hodnota **minimálneho vymeriavacieho základu** na platenie poistného na sociálne poistenie bude za obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014 v sume **402,50 eur** (*za obdobie do 31. decembra 2013 je v sume 393,00 eur*). Hodnota minimálneho vymeriavacieho základu platí pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnnú osobu a pre dobrovoľne poistenú osobu. Minimálny vymeriavací základ pre zamestnanca už s účinnosťou od 1. januára 2010 na účely sociálneho poistenia nie je upravený, avšak zamestnávateľ má naďalej podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona o minimálnej mzde.

Tá samostatne zárobkovo činnná osoba a dobrovoľne poistená osoba, ktorá k 31. decembru 2013 platí poistné na sociálne poistenie z minimálneho vymeriavacieho základu (393,00 eur) a tá, ktorej skutočný, resp. určený vymeriavací základ (u samostatne zárobkovo činnnej osoby určený k 1. júlu 2013, resp. k 1. októbru 2013) je v sume nižšej alebo rovnej 402,50 eur, platí za obdobie od 1. januára 2014 poistné na sociálne poistenie z novej hodnoty minimálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie 402,50 eur. „Minimálne poistné“ pre samostatne zárobkovo činnnú osobu bude v sume 133,42 eur. „Minimálne poistné“ pre komplexne dobrovoľne poistenú osobu (nemocensky, dôchodkovo, v nezamestnanosti) bude v sume 141,47 eur. Túto zmenu vymeriavacieho základu nie je samostatne zárobkovo činnná osoba ani dobrovoľne poistená osoba povinná oznamovať Sociálnej poisťovni.

Maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne poistenie bude za obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014 v sume pre všetky fondy (okrem úrazového poistenia) **4 025,00 eur**. *V súčasnosti, za obdobie do 31. decembra 2013, platí suma maximálneho vymeriavacieho základu 3 930,00 eur.*

Povinne poistené samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré k 31. decembru 2013 platia poistné na sociálne poistenie z maximálneho vymeriavacieho základu (3 930,00 eur) a ich skutočný vymeriavací základ je v sume vyššej ako nový maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne poistenie – 4 025,00 eur, platia za obdobie od 1. januára 2014 poistné na sociálne poistenie z vymeriavacieho základu 4 025,00 eur. Tie samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré platili poistné z maximálneho vymeriavacieho základu (3 930,00 eur), ale ich skutočný vymeriavací základ je nižší ako nový maximálny vymeriavací základ 4 025,00 eur, platia za obdobie od 1. januára 2014 poistné na sociálne poistenie z ich skutočného vymeriavacieho základu.

„Maximálne poistné“ pre samostatne zárobkovo činnú osobu bude za obdobie od 1. januára 2014 v sume 1 334,28 eur. „Maximálne poistné“ pre komplexne dobrovoľne poistenú osobu (nemocensky, dôchodkovo, v nezamestnanosti) bude za obdobie od 1. januára 2014 v sume 1 414,78 eur.

„Nové minimálne a maximálne poistné“ je prvýkrát splatné 10. februára 2014. Upozorňujeme na potrebu zmeny trvalého príkazu v banke.

Mgr. Andrea Zahoranová,
odbor výberu poistného,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Výpočet výšky nemocenskej dávky

V predchádzajúcich častiach nášho seriálu o nemocenských dávkach sme čitateľom podrobnejšie zoznámili s problematikou jednotlivých nemocenských dávok, podmienkami nároku na získanie týchto dávok a ich špecifikami. Táto časť bude venovaná výpočtu výšky nemocenských dávok.

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) v znení neskorších predpisov je výška jednotlivých nemocenských dávok nasledovná:

- výška nemocenského sa rozlišuje u jednotlivých kategórií poistencov
 - výška nemocenského zamestnanca, ktorému sa nemocenské poskytuje od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, je 55 % denného vymeriavacieho základu (ďalej len „DVZ“) alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu (ďalej len „PDVZ“)
 - výška nemocenského zamestnanca, ktorému dočasná pracovná neschopnosť vznikla v ochrannnej lehote, zamestnanca, ktorému zaniklo poistenie v období prvých desať

dní dočasnej pracovnej neschopnosti, povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby je

- od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 25 % DVZ alebo PDVZ
- od štvrtého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 55 % DVZ alebo PDVZ
- výška ošetrovného je 55 % DVZ alebo PDVZ
- výška materského je 65 % DVZ alebo PDVZ
- výška vyrovnávacej dávky je 55 % rozdielu medzi mesačným vymeriavacím základom (ďalej len „MVZ“) a vymeriavacím základom, z ktorého zamestnankyňa platí poistné na nemocenské poistenie v jednotlivých kalendárnych mesiacoch po preradení na inú prácu.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, okrem vyrovnávacej dávky, sa výška jednotlivých nemocenských dávok určuje z **DVZ** alebo z **PDVZ**.

Denný vymeriavací základ

DVZ na určenie výšky nemocenskej dávky je podiel súčtu vymeriavacích základov, z ktorých poistenec zaplatil poistné na nemocenské poistenie v rozhodujúcom období a počtu dní rozhodujúceho obdobia. DVZ sa zaokrúhľuje na 4 desatinné miesta nahor. Keďže určenie rozhodujúceho obdobia sa u jednotlivých typov poistencov líši a má svoje špecifiká, v nižšie uvedených častiach sa budeme venovať samostatne určeniu rozhodujúceho obdobia u zamestnanca, samostatne zárobkovo činnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby.

Rozhodujúce obdobie v prípade zamestnanca

V prípade, ak nemocenské poistenie zamestnanca trvalo nepretržite od 1. januára kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, bez ohľadu na skutočnosť, aké obdobie platenia poistného od vzniku nemocenského poistenia zamestnanec dosiahol.

Príklad:

Pán Pavol je nemocensky poistený ako zamestnanec od 22. novembra 2011. Dočasná pracovná neschopnosť mu vznikla 10. júna 2013 a trvala do 31. júla 2013. Rozhodujúcim obdobím na zistenie DVZ v predmetnom prípade bude rok 2012, nakoľko nemocenské poistenie zamestnanca pánovi Pavlovi trvalo nepretržite najmenej od 1. januára 2012. Výška DVZ sa určí nasledovne.

Súčet vymeriavacích základov na platenie poistného na nemocenské poistenie v rozhodujúcom období od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012: 10 800 eur.

Počet dní rozhodujúceho obdobia: 366

DVZ: $10\,800 : 366 = 29,5082$.

V ostatných prípadoch je pri určovaní rozhodujúceho obdobia relevantná dĺžka obdobia platenia poistného na nemocenské poistenie, konkrétne obdobie **90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie** pred vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky. Do obdobia platenia poistného sa nezapočítava obdobie, v ktorom mal zamestnanec vylúčenú povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie alebo mal prerušené povinné nemocenské poistenie zamestnanca.

V týchto prípadoch môžu nastať pri určovaní rozhodujúceho obdobia nasledovné situácie:

- nemocenské poistenie zamestnanca vzniklo v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky a obdobie platenia poistného bolo najmenej 90 dní → rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia zamestnanca do konca kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky

Príklad:

Pán Juraj je nemocensky poistený ako zamestnanec od 1. augusta 2012. Dočasne práceneschopným sa stal dňa 2. septembra 2013. V období od vzniku nemocenského poistenia zamestnanca do vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti platil poistné na nemocenské poistenie bez prerušenia. Rozhodujúcim obdobím na zistenie DVZ je obdobie od 1. augusta 2012 do 31. decembra 2012, nakoľko splnil podmienku 90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie.

- nemocenské poistenie zamestnanca vzniklo v kalendárnom roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky a obdobie platenia poistného bolo najmenej 90 dní → rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky
- ak obdobie platenia poistného na nemocenské poistenie pred vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky bolo kratšie ako 90 dní, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, ak obdobie platenia poistného na nemocenské poistenie bolo v predchádzajúcom roku najmenej 90 dní (okrem obdobia nemocenského poistenia dosiahnutého u zamestnávateľa, u ktorého vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky)

Príklad:

Pán Anton je nemocensky poistený ako zamestnanec od 2. septembra 2013 u zamestnávateľa A. Dočasne práceneschopným sa stal od 10. októbra 2013, pričom táto dočasná pracovná neschopnosť trvala do 31. októbra 2013. V roku 2012 bol nemocensky poistený ako zamestnanec u zamestnávateľa B od 1. januára 2012 do 30. júna 2012. Keďže u zamestnávateľa A nedosiahol 90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie pred vznikom dočasnej práceneschopnosti, rozhodujúcim obdobím je rok 2012, pričom do úvahy sa berú vymeriavacie základy dosiahnuté iba u zamestnávateľa B, u ktorého získal 90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie. Výška DVZ sa určí nasledovne:

Rozhodujúce obdobie: rok 2012

Súčet vymeriavacích základov v roku 2012 (vymeriavacie základy u zamestnávateľa B): 6 600 eur

Počet dní rozhodujúceho obdobia (počet dní nemocenského poistenia u zamestnávateľa B): 182

DVZ: 36,2638.

Rozhodujúce obdobie v prípade samostatne zárobkovo činnnej osoby

Ak nemocenské poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby vzniklo:

- v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho roka, predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky
- v kalendárnom roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky
- v kalendárnom mesiaci, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do dňa predchádzajúceho dňu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Rozhodujúce obdobie v prípade dobrovoľne nemocensky poistenej osoby

Ak nemocenské poistenie dobrovoľne nemocensky poistenej osoby trvalo najmenej 26 týždňov a vzniklo

- v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúcim obdobím na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho roka, predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky
- v kalendárnom roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Pri všetkých prípadoch platí, že z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré poistenec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie a obdobia prerušenia povinného nemocenského poistenia. V prípade, ak nie je možné na situácie aplikovať vyššie uvedené postupy, pri určení výšky nemocenskej dávky sa vychádza z **PDVZ**.

Pravdepodobný denný vymeriavací základ

PDVZ je jedna tridsatina vymeriavacieho základu, z ktorého by sa platilo poistné na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky (predpokladaný príjem). PDVZ sa zaokrúhľuje na 4 desatinné miesta nahor. Ak je PDVZ vyšší ako suma zodpovedajúca jednej tridsatine minimálneho vymeriavacieho základu, t. j. vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 zákona v znení neskorších predpisov, ktorý platí ku dňu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky (od 1.1. do 31.12.2013 = 393,00 eur), PDVZ je suma zodpovedajúca jednej tridsatine minimálneho vymeriavacieho základu. V období od 1. januára do 31. decembra 2013 je PDVZ určený z minimálneho vymeriavacieho základu v sume 13,1000 eur, čo znamená, že PDVZ (až na výnimky stanovené zákonom), v roku 2013 nemôže prekročiť túto sumu.

Nemocenská dávka sa určuje z PDVZ u jednotlivých typov poistencov v nasledovných prípadoch:

- ak poistenec (zamestnanec, povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba) nemal v rozhodujúcom období vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie

Príklad:

Zamestnanec (nemocensky poistený od 1. augusta 2011) si uplatnil nárok na nemocenské pri dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej 10. februára 2013. V období od 1. januára 2012 do 31. januára 2013 mal nemocenské poistenie zamestnanca prerušené z dôvodu čerpania pracovného voľna bez náhrady mzdy. V tomto prípade nemocenské poistenie trvalo najmenej od 1. januára 2012 (neprihliada sa na prerušenie nemocenského poistenia), t. j. rozhodujúcim obdobím je rok 2012. Keďže v rozhodujúcom období od 1. januára do 31. decembra 2012 nemal tento zamestnanec vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie z dôvodu čerpania pracovného voľna bez náhrady mzdy, nemocenské sa mu určí z PDVZ.

- ak zamestnanec, ktorý v aktuálnom nemocenskom poistení pred vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky nedosiahol 90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie, ani v rozhodujúcom období, ktorým je kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, nedosiahol 90 dní platenia poistného na nemocenské poistenie u iných zamestnávateľov
- ak povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnej osobe vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky v deň vzniku tohto nemocenského poistenia, pričom sa neprihliada na vznik nemocenského poistenia z dôvodu skončenia jeho prerušenia
- ak dobrovoľne nemocensky poistená osoba bola nepretržite nemocensky poistená menej ako 26 týždňov pred vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky

Príklad:

Dobrovoľne nemocensky poistená osoba sa stala dočasne práceneschopnou dňa 10. septembra 2013, pričom na dobrovoľné poistenie je prihlásená od 3. júna 2013. Vymeriavací základ na platenie poistného si určila v sume 1000 eur. Výška nemocenského sa jej určí z PDVZ, nakoľko nemocensky poistená pred vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky bola menej ako 26 týždňov.

V niektorých prípadoch je PDVZ určený **ako jedna tridsatina vymeriavacieho základu, z ktorého by sa platilo poistné na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky (predpokladaný VZ)**, určený bez obmedzenia na PDVZ z minimálneho vymeriavacieho základu.

Ide o prípady zamestnanca a samostatne zárobkovo činnej osoby, **ktorí nemali v rozhodujúcom období vymeriavací základ z dôvodu poberania materského, prerušenia povinného nemocenského poistenia zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky alebo z dôvodu prerušenia povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnej osoby, ktorá má nárok na rodičovský príspevok.** PDVZ sa zaokrúhľuje na 4 desatinné miesta nahor.

Príklad:

Zamestnankyňa si uplatnila nárok na materské od 14. októbra 2013. Zamestnaná je od 1. januára 2009. V tomto prípade nemocenské poistenie trvalo najmenej od 1. januára 2012 (neprihliada sa na prerušenie nemocenského poistenia), t. j. rozhodujúcim obdobím je predchádzajúci kalendárny rok. V rozhodujúcom období od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012 nemala vymeriavací základ na platenie poistného, nakoľko čerpala rodičovskú dovolenku (z tohto dôvodu mala prerušené povinné nemocenské poistenie zamestnanca). Z uvedeného dôvodu sa PDVZ určí z predpokladaného príjmu za mesiac október 2013, bez obmedzenia na 13,1000. Zamestnávateľ potvrdil zamestnankyni príjem za mesiac október 2013 v sume 1150 eur.

Výpočet výšky PDVZ:

PDVZ: $1/30$ z 1150 eur = 38,3334 eur.

V prípade, ak poistencovi vznikne nárok na nemocenskú dávku z viacerých nemocenských poistení, nemocenská dávka sa určí z **úhrnu DVZ alebo PDVZ** na určenie výšky nemocenských dávok z tých poistení, z ktorých vznikol nárok na nemocenskú dávku a **nemocenská dávka sa vypláca len jedna**.

Úhrn DVZ a PDVZ nesmie byť vyšší ako suma denného vymeriavacieho základu určená z 1,5 násobku všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky. **Ak dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky vznikne v období od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013, úhrn DVZ alebo PDVZ nesmie byť vyšší ako 38,7617 eur.**

Určenie rozhodujúceho obdobia a výpočet DVZ a PDVZ sme už čitateľom ozrejmili. Na záver uvádzame **modelový príklad výpočtu nemocenského samostatne zárobkovo činnnej osoby a materského zamestnanca.**

Príklad:

Povinné nemocenské poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniklo od 1. júla 2012. Dočasne práceneschopná bola v období od 2. do 30. septembra 2013. Vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie mala od 1. júla 2012 v sume 800 eur. Poistné na nemocenské poistenie za obdobie od 1. júla 2012 do 31. augusta 2013 (t. j. za obdobie od vzniku povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky) mala zaplatené v riadnej výške a včas.

Výška nemocenského pri predmetnej dočasnej pracovnej neschopnosti sa určí nasledovne:

Rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ: obdobie od 1. júla 2012 do 31. decembra 2012

Súčet vymeriavacích základov rozhodujúceho obdobia: $800 \times 6 = 4800$ eur

Počet dní rozhodujúceho obdobia: 184

DVZ: $4800 : 184 = 26,0869565217 \approx 26,0870$

Nemocenské za obdobie od 2. do 4. septembra 2013 (t. j. za prvé 3 dni dočasnej pracovnej neschopnosti): $25\% \text{ z } 26,0870 = 6,52175 \times 3 \text{ dni} = 19,56525$

Nemocenské za obdobie od 5. do 30. septembra 2013 (t. j. od štvrtého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti): $55\% \text{ z } 26,0870 = 14,34785 \times 26 \text{ dní} = 373,0441$

Nemocenské za mesiac september 2013 (t. j. od 2. septembra do 30. septembra 2013) = $19,56525 + 373,0441 = 392,60935 \approx 392,70$ eur.

Príklad:

Zamestnankyňa (nemocensky poistená od 1. mája 2006) si uplatnila nárok na materské od 24. mája 2013 (šesť týždňov pred očakávaným dňom pôrodu). V období od 19. marca 2011 do 23. mája 2013 čerpala rodičovskú dovolenku. Vzhľadom k tomu, že v rozhodujúcom období od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012 nemala vymeriavací základ na platenie poistného z dôvodu prerušenia nemocenského z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky, materské sa jej určí z PDVZ. Zamestnávateľ potvrdil predpokladaný príjem za mesiac máj 2013, t. j. za mesiac, v ktorom jej vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, v sume 1000 eur. Podmienku 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred pôrodom splnila.

Výpočet výšky materského bude nasledovný:

$$1/30 \text{ z } 1000 \text{ eur} = 33,3334$$

Materské za mesiac máj 2013 (nárok za obdobie od 24. do 31. mája 2013):

$$65 \% \text{ z } 33,3334 = 21,66671 \times 8 \text{ dní} = 173,33368 \approx 173,40 \text{ eur}$$

$$\text{Materské za mesiac jún 2013} = 65 \% \text{ z } 33,3334 = 21,66671 \times 30 \text{ dní} = 650,0013 \approx 650,10 \text{ eur.}$$

Nárok na materské v trvaní 34 týždňov bude mať poistenkyňa v tomto prípade do 16. januára 2014.

Čo sa týka výpočtu vyrovnávacej dávky, tomuto sa v prípade záujmu čitateľov môžeme venovať v niektorom z nasledujúcich čísiel, pretože ide o veľmi špecifickú dávku, v praxi vyplácanú ojedinele.

Mgr. Katarína Dokupilová,
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Legislatívne zmeny v oblasti dávky garančného poistenia od 1. januára 2014

V predchádzajúcom čísle Sociálneho poistenia sme si stručne priblížili, aké zmeny nastanú v oblasti dávky v nezamestnanosti a dávky garančného poistenia od 1. januára 2014. V tomto článku si podrobnejšie rozoberieme zmeny v oblasti dávky garančného poistenia. Týkajú sa dvoch zásadných okruhov – vylúčiť z okruhu možných poberateľov dávky garančného poistenia tie osoby, ktoré majú majetkové prepojenie na zamestnávateľa a súčasne sú v postavení, že majú aj právomoc rozhodovať o hospodárení a finančnom chode zamestnávateľa, a zmeny výšky preddávku na dávku garančného poistenia.

Fyzická osoba v postavení štatutára zamestnávateľa a majúca majetkovú účasť u zamestnávateľa

Ochranu zamestnancov pracujúcich v rámci Európskej únie pred platobnou neschopnosťou ich zamestnávateľov zastrešuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa. Podľa tejto smernice je možné odmietnuť poskytnúť dávku garančného poistenia alebo znížiť jej sumu, ak bol zamestnanec vlastníkom podstatnej časti príslušného podniku a súčasne mal značný vplyv na jeho hospodársku činnosť. Niektoré členské štáty Európskej únie už majú takéto obmedzenie zakomponované vo svojom právnom poriadku (napr. Česká republika, Dánsko, Nemecko) a od 1. januára 2014 sa k nim pripája aj Slovenská republika.

Podľa novej právnej úpravy tak budú fyzické osoby, ktoré sú priamo zodpovedné za finančné hospodárenie zamestnávateľa, či už ako štatutárny orgán alebo ako člen štatutárneho orgánu, jednoznačne zákonom vyňaté z okruhu osôb, ktorým môže vzniknúť nárok na dávku garančného poistenia, ak budú mať súčasne najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa.

Skutočnosť, že zamestnávateľ zamestnáva takúto fyzickú osobu, bude povinný oznámiť Sociálnej poisťovni pri prihlasovaní zamestnanca na sociálne poistenia pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, ako aj nahlásiť zmenu v postavení *štatutára s majetkovou účasťou* do ôsmich dní od tejto zmeny. Súčasne bude povinný túto informáciu uviesť aj na tlačive *Potvrdenie zamestnávateľa na účely nároku na dávku garančného poistenia*.

Zamestnávateľ, ktorý k 31. decembru 2013 a aj po tomto dni zamestnáva *štatutára s majetkovou účasťou*, je povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne do 31. januára 2014.

Pretože dochádza k okliešteniu na strane nárokov, musí dôjsť aj k okliešteniu na strane povinnosti platiť poistné. **Zamestnávateľ nebude povinný za štatutárov s majetkovou účasťou platiť poistné na garančné poistenie.** Jeho povinnosť platiť poistné na garančné poistenie za ostatných zamestnancov zostane nedotknutá.

Znamená to, že fyzická osoba v postavení zamestnanca v pracovnoprávnom vzťahu alebo v postavení člena družstva v pracovnom vzťahu k družstvu, t. j. osoba, ktorá je za iných okolností chránená garančným poistením, tak nebude mať nárok na dávku garančného poistenia, ak je súčasne v postavení *štatutára s majetkovou účasťou*.

Príklad:

Pracovný pomer - od 1. januára 2012 do 30. mája 2014

Fyzická osoba je v postavení štatutára s najmenej 50 % majetkovou účasťou za celé obdobie trvania pracovného pomeru od 1. januára 2012 do 30. mája 2014.

Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa - 1. jún 2014

Neuspokojené pracovnoprávne nároky - apríl a máj 2014

Nárok na dávku garančného poistenia fyzickej osobe nevznikne, pretože požaduje dávkou garančného poistenia uspokojiť pracovnoprávne nároky spadajúce do obdobia, kedy nebola chránená garančným poistením a za ktoré za ňu zamestnávateľ poistné na garančné poistenie nebol povinný platiť.

Preddavok na dávku garančného poistenia

Zamestnanec, ktorý preukáže existenciu nároku na dávku garančného poistenia aj bez toho, že by si zamestnávateľ, predbežný správca alebo správca splnili svoju povinnosť a potvrdili údaje potrebné na určenie výšky dávky garančného poistenia, má nárok na preddavok na dávku garančného poistenia.

Od 1. januára 2014 platí, že zamestnanec, ktorý preukáže existenciu nároku na dávku garančného poistenia, má nárok na preddavok na túto dávku vo výške požadovaného nároku, najviac vo výške životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. V období od 1. januára 2014 do 30. júna 2014 je suma životného minima vo výške 198,09 EUR. Výška preddavku na dávku garančného poistenia za jeden kalendárny mesiac tak nebude určená jednou pevnou sumou, ale bude sa odvíjať od zamestnancom požadovaných nárokov a ohraničená bude výškou životného minima.

Príklad

Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa - 3. marca 2014

Pracovný pomer - od 1. januára 2012 do 28. februára 2014

Žiadosť o dávku garančného poistenia podaná v apríli 2014

Neuspokojené pracovnoprávne nároky (po odrátaní daní a odvodov) - 400 EUR za december 2013, 400 EUR za január 2014 a 1600 EUR za február 2014

Sociálna poisťovňa posúdi nárok a preddavok prizná v máji 2014.

Preddavok na dávku garančného poistenia sa poskytne za mesiace december 2013 až február 2014 v sume 198,09 EUR /mesiac, čiže celkovo v sume 594,27 EUR.

Príklad

Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa - 27. februára 2014

Dohoda o pracovnej činnosti - od 1. januára 2012 do 31. januára 2014

Žiadosť o dávku garančného poistenia podaná v apríli 2014

Neuspokojené pracovnoprávne nároky (po odrátaní daní a odvodov) - 30 EUR za november 2013, 30 EUR za december 2013 a 30 EUR za január 2014

Sociálna poisťovňa posúdi nárok a preddavok prizná v máji 2014.

Preddavok na dávku garančného poistenia sa poskytne za mesiace november 2013 až január 2014 v sume 30 EUR /mesiac, čiže celkovo v sume 90 EUR.

Príklad

Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa - 3. marca 2014

Dohoda o pracovnej činnosti - od 1. januára 2012 do 28. februára 2014

Žiadosť o dávku garančného poistenia podaná v apríli 2014

Neuspokojené pracovnoprávne nároky (po odrátaní daní a odvodov) - 30 EUR za december 2013, 30 EUR za január 2014 a 400 EUR za február 2014

Sociálna poisťovňa posúdi nárok a preddavok prizná v máji 2014.

Preddavok na dávku garančného poistenia sa poskytne za mesiace december 2013 a január 2014 v sume 30 EUR /mesiac a za mesiac február 2014 v sume 198,09 EUR, čiže celkovo v sume 258,09 EUR (2x30 EUR +198,09 EUR).

Podľa súčasnej právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2013 sa preddavok na dávku garančného poistenia poskytne v pevne určenej sume vo výške 99,60 EUR za jeden kalendárny mesiac, ak platobná neschopnosť zamestnávateľa vznikla do 31. decembra 2013.

Takto sa postupuje aj v prípade, ak si zamestnanec síce uplatní v žiadosti o dávku garančného poistenia nároky spadajúce do obdobia po 31. decembri 2013, ale platobná neschopnosť zamestnávateľa vznikla ešte v roku 2013.

Príklad

Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa - 1. december 2013

Pracovný pomer - od 1. januára 2012 do 30. mája 2014

Neuspokojené pracovnoprávne nároky - marec, apríl a máj 2014

Preddavok na dávku garančného poistenia sa poskytne za mesiace marec až máj 2014 v sume 99,60 EUR/mesiac, čiže celkovo v sume 298,80 EUR.

Ak si povinné subjekty splnia svoju povinnosť potvrdiť relevantné údaje do jedného roka od poskytnutia preddavku, doplatí sa žiadateľovi rozdiel medzi poskytnutým preddavkom a skutočnou výškou nároku na dávku garančného poistenia. Ak si povinné subjekty túto povinnosť nesplnia, doplatí sa dávka garančného poistenia do výšky požadovaného nároku, nie však viac ako je výška minimálnej mzdy.

JUDr. Zuzana Kamenistá
oddelenie metodiky poistenia
v nezamestnanosti a garančného poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Zmeny v úrazovom poistení vyplývajúce z novely zákona o sociálnom poistení

Národná rada Slovenskej republiky prijala 16. októbra 2013 zákon č. 338/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon“). Na základe tohto zákona dochádza k zmenám niektorých ustanovení súvisiacich s výkonom úrazového poistenia (ÚP).

Od 1. novembra 2013 je účinná **zmena definície zamestnanca** účely nemocenského poistenia (NP), dôchodkového poistenia (DP) a poistenia v nezamestnanosti (PvN), na základe ktorej sa vylučuje na tieto druhy poistenia osobitná kategória fyzických osôb, **pričom táto zmena má priamy vplyv aj na posudzovanie nárokov na dávky z úrazového poistenia**. Podľa doplneného ustanovenia (§ 4 ods. 1 písm. d) zamestnancom na účely NP, DP a PvN nie je fyzická osoba (FO) v pracovnom alebo štátnozamestnaneckom pomere, ak

- bola pred vznikom pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru dlhodobo nezamestnaný občan podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 5/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a dôvodom vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vznik tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru; ak k tomu istému dňu vzniklo viac pracovných pomerov alebo štátnozamestnaneckých pomerov, za pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer, ktorý bol dôvodom vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie, sa považuje ten pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer, na základe ktorého bola podaná prihláška do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia ako prvá,
- suma jej mesačného príjmu podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 zákona z tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru nie je vyššia ako 67 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky (ďalej len "štatistický úrad") za rok, ktorý 2 roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer,
- jej nevzniklo povinné NP, povinné DP a povinné PvN podľa § 20 ods. 4 písm. a) zákona v znení zákona č. 338/2004 Z. z.,
- voči jej zamestnávateľovi Sociálna poisťovňa neeviduje ku dňu vzniku tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru pohľadávku na poistnom na sociálne poistenie a príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie, ktorú možno predpísať a ktorá je splatná k

poslednému dňu kalendárneho mesiaca, ktorý 2 mesiace predchádza kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol tento pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer,

- jej zamestnávateľ neznížil počet zamestnancov z dôvodu prijatia tejto fyzickej osoby a
- odo dňa vzniku tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru neuplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov;

ďalej budem takúto osobu uvádzať len ak „**FO podľa § 4 ods. 1 písm. d**“.

Účelom prijatia tejto právnej úpravy bolo podporiť zamestnanosť FO, ktoré boli dlhodobo nezamestnané, prostredníctvom odvodovej úľavy pre zamestnávateľov, ktorí takúto FO zamestnajú formou pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru, a tým jej umožniť zaradiť sa do pracovného procesu a podporiť obnovenie alebo nadobudnutie jej pracovných návykov.

Na základe tejto právnej úpravy s účinnosťou od 1. novembra 2013 FO podľa § 4 ods. 1 písm. d, ktorej vznikol pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer

- **má nárok** podľa § 2 ods. 1 zákona č. 462/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z. na náhradu príjmu v prípade vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti (DPN),
- **má nárok na úrazový príplatok** (podľa § 85 zákona) pri vzniku DPN v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, ktorý je v období prvých desiatich dní DPN podmienený nárokom na náhradu príjmu pri DPN podľa zákona č. 462/2003 Z. z., **a to v období trvania nároku na náhradu príjmu** podľa údajov zamestnávateľa uvedených na Potvrdení dočasnej pracovnej neschopnosti (diel II.),
- **nemá nárok na dávky NP** a obdobie oslobodenia od povinného sociálneho poistenia sa jej nezapočítava do obdobia NP,
- **nemá nárok na úrazový príplatok od 11. dňa trvania DPN** v dôsledku pracovného úrazu (PÚ) alebo choroby z povolania (ChzP), pretože podľa zákona v znení zákona č. 338/2013 Z. z. nebude spĺňať podmienku nároku na výplatu nemocenského z NP ustanovenú v § 85 zákona, pretože nebude mať nárok na nemocenské.

Ďalšou súvisiacou zmenou s účinnosťou **od 1. novembra 2013** je doplnenie nových ustanovení odseku 5 do § 84 zákona, upravujúcich **spôsob určenia denného vymeriavacieho základu (DVZ) na úrazové dávky osobitných kategórií FO, ktorých príjmy dosiahnuté z pracovnoprávneho vzťahu sú vymeriavacím základom len na platenie poistného na úrazové poistenie, ak utrpia poškodenie zdravia následkom PÚ alebo ChzP.** Na tieto účely sa DVZ určí

- **FO podľa § 4 ods. 1 písm. d) ako príjem pripadajúci na jeden deň vykonávania práce na základe pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru**, pričom odseky 1 až 3 platia rovnako – ***avšak analogicky sa podľa nich postupuje len s ohľadom na vznik a trvanie pracovného pomeru a štátnozamestnaneckého pomeru***, tzn. odhládnuť od NP, ktoré týmto osobám podľa zákona v znení zákona č. 338/2013 Z. z. nevzniká;
- **FO v právnom vzťahu na základe dohody o brigádnickej práci študentov** určenej podľa § 227a zákona, ak mesačný príjem podľa § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 3 z tejto dohody nepresiahne príslušnú sumu ustanovenú každoročne z priemernej mesačnej mzdy podľa § 4

ods. 5 zákona opatrením, ktoré vydáva Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

- pre FO do dovŕšenia 18 rokov je to suma zodpovedajúca **8,39 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR** zistenej ŠÚ SR za rok, ktorý 2 roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné na dôchodkové poistenie – na rok 2014 je to podľa opatrenia MPSVR SR č. 328/2013 Z. z. suma **68 eur**,
- pre FO po dovŕšení 18 rokov veku je to suma zodpovedajúca **19,72 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve SR** zistenej ŠÚ SR za rok, ktorý 2 roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné na dôchodkové poistenie – na rok 2014 je suma **159 eur**,

ako príjem pripadajúci na jeden deň vykonávania práce na základe tejto dohody, pričom odseky 1 až 3 platia rovnako – **avšak analogicky sa podľa nich postupuje len s ohľadom na vznik a trvanie právneho vzťahu k zamestnávateľovi na základe dohody o brigádnickej práci študentov**, tzn. odhladiť od NP, ktoré týmto osobám podľa zákona nevzniká.

S účinnosťou **od 1. januára 2014** sa upravuje znenie druhej vety § 84 ods. 1 zákona, podľa ktorého rozhodujúce obdobie na určenie DVZ zamestnanca, ktorý utrpel PÚ alebo sa u neho zistila ChzP v období, v ktorom nedosiahol 90 dní NP zamestnanca, **za ktoré sa platí poistné na NP**, pred dňom, v ktorom utrpel PÚ alebo pred dňom, od ktorého bola zistená ChzP, je obdobie od vzniku NP do dňa predchádzajúceho dňu, v ktorom utrpel PÚ alebo od ktorého bola zistená ChzP.

Z tejto zmeny zákona vyplýva povinnosť útvarov úrazového poistenia Sociálnej poisťovne SP na účely zistenia rozhodujúceho obdobia, z ktorého sa v konkrétnom konaní o úrazovej dávke určí DVZ na výpočet sumy tejto dávky, najskôr zisťovať, či poškodenému zamestnancovi trvalo u zodpovedného zamestnávateľa NP **menej ako 90 dní NP**, za ktoré sa platí poistné na NP, **tzn. po zohľadnení dní prerušenia povinného NP podľa § 26 ZSP a dní vylúčenia povinnosti platiť poistné na NP podľa § 140 ZSP**.

Ak zamestnanec útvaru úrazového poistenia SP zistí na účely určenia DVZ na ÚD, že

- a) povinné NP u zodpovedného zamestnávateľa, za ktoré sa platí poistné na NP, trvalo **menej ako 90 dní** do dňa predchádzajúceho dňu vzniku PÚ alebo dňu zistenia ChzP vrátane, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ bude obdobie od vzniku NP u zodpovedného zamestnávateľa do dňa predchádzajúceho dňu vzniku PÚ alebo dňu zistenia ChzP; pri výpočte DVZ sa z rozhodujúceho obdobia podľa § 54 ods. 10 zákona vylúčia obdobia, za ktoré poškodený ako poistenec na NP nebol povinný platiť poistné na NP podľa § 140 ods. 1 a 2 zákona, a preto sa vylúčia aj sumy VZ, z ktorých sa za tieto obdobia platilo poistné na ÚP, a obdobia prerušenia povinného NP podľa § 26 zákona. V takýchto prípadoch sa bude DVZ (najmä u FO s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom) určovať z údajov z mzdových listov poškodeného zaslaných zamestnávateľom;
- b) povinné NP u zodpovedného zamestnávateľa, za ktoré sa platí poistné na NP, trvalo **90 dní alebo viac ako 90 dní** do dňa predchádzajúceho dňu vzniku PÚ alebo dňu zistenia ChzP vrátane, rozhodujúce obdobie na zistenie DVZ sa určí v konkrétnom prípade podľa § 54 ods. 1 alebo ods. 2 zákona **avšak podľa inej rozhodujúcej skutočnosti, ktorou je v ÚP dátum vzniku PÚ alebo dátum zistenia ChzP**. Z takto zisteného rozhodujúceho obdobia sa taktiež vylúčia

obdobia, za ktoré poškodený ako poistenec na NP nebol povinný platiť poistné na NP, a
obdobia prerušenia povinného NP.

Samotné DVZ sa vypočíta ako podiel súčtu neobmedzených vymeriavacích základov zamestnanca dosiahnutých u zamestnávateľa zodpovedného za škodu pri PÚ a ChzP (na ÚP neobmedzených) v rozhodujúcom období, zistenom jedným zo spôsobov podľa podmienok uvedených v písmene a) alebo písmene b), a počtu kalendárnych dní rozhodujúceho obdobia. Vypočítané DVZ sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Rozhodovania o úrazových dávkach, **na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2014**, a určovaní ich sumy sa týka prechodné ustanovenie **§ 293cv** zákona v znení zákona č. 338/2004 Z. z., podľa ktorého sa nárok na tieto ÚD posudzuje a suma týchto dávok určuje podľa zákona účinného do 31. decembra 2013. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že na zistenie rozhodujúceho obdobia, z ktorého sa určí DVZ na úrazovú dávku, na ktorú vznikol nárok v období do 31. decembra 2013, sa spôsob uvedený v písmene a) neuplatní ale bude sa postupovať rovnako ako pred novelizáciou zákona o sociálnom poistení.

Nová právna úprava v § 84 ods. 1, účinná od 1. januára 2014, sa teda vzťahuje iba na tie ÚD, na ktoré nárok vznikol po 31. decembri 2013.

V praxi to znamená, že napr. v prípade poškodeného zamestnanca uplatňujúceho si nárok na úrazovú rentu, na ktorú mu vznikol po skončení DPN v dôsledku PÚ nárok od 10. decembra 2013, sa bude na účely výpočtu DVZ určovať rozhodujúce obdobie podľa ustanovení účinných do 31. decembra 2013, t.j. podľa výsledku zisťovania, či obdobie od vzniku jeho povinného NP, tzn. od vzniku pracovného pomeru poškodeného k zamestnávateľovi, ktorý mu zodpovedá v zmysle Zákonníka práce za škodu pri PÚ, do dňa predchádzajúceho dňu vzniku PÚ **trvalo menej ako 90 dní** (potom sa určí podľa druhej vety § 84 ods. 1 zákona) **alebo najmenej 90 dní a viac dní** (potom sa určí podľa ustanovení § 54 ods. 1 alebo ods. 2 zákona).

Na obidva prípady určenia rozhodujúceho obdobia sa vzťahujú ustanovenia § 54 ods. 9 a 10 zákona rovnako ako sa uplatňujú na určovanie rozhodujúceho obdobia a DVZ na určenie sumy dávky NP.

Ak pracovný pomer tohto poškodeného v danom príklade vznikol u zodpovedného zamestnávateľa napr. dňa 1. augusta 2013 a obdobie povinného nemocenského poistenia potom od vzniku pracovného pomeru do dňa predchádzajúceho dňu vzniku PÚ (2. decembra 2013) **trvalo bez zohľadnenia dní, za ktoré sa neplatí NP** (tzn. dní prerušenia povinného NP a dní vylúčenia povinnosti platiť NP poistencom), **123 dní, čo je viac ako 89 dní**, rozhodujúce obdobie sa na základe odkazu v § 84 ods. 1 určí podľa ustanovenia § 54 ods. 2 písm. b) zákona. V danom prípade bude tak rozhodujúcim obdobím na účely určenia DVZ na úrazovú rentu poškodeného obdobie od vzniku NP do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol nárok na úrazovú rentu, tzn. obdobie od **1. augusta 2013 do 30. novembra 2013. Z tohto rozhodujúceho obdobia je potrebné pred výpočtom DVZ ešte podľa ustanovenia § 54 ods. 10 zákona vylúčiť 1 deň** (5. november 2013), kedy v danom príklade poškodený čerpal pracovné voľno bez náhrady mzdy z dôvodu jeho predvolania na konanie na súde, pretože tento deň bude mať prerušené povinné NP (§ 26 zákona). Obdobie vylúčenia povinnosti platiť poistné na NP, ktoré by sa podľa rovnakého

ustanovenia zákona tiež mali vylúčiť z rozhodujúceho obdobia, nezohľadňujeme, pretože predpokladáme v danom príklade, že sa v zistenom rozhodujúcom období u poškodeného nevyskytli.

Ďalšie úpravy, súvisiace v novele zákona s úrazovým poistením, sa netýkajú rozhodovania o nároku na úrazové dávky, ale predlžujú obdobie platnosti poistného na úrazové poistenie vo výške 0,8 % až do 31. decembra 2017, alebo nemajú vplyv na konanie o nároku na úrazové dávky, napr. legislatívno-technická úprava znenia § 88 ods. 2 zákona je len spresnením doterajšieho znenia zákona.

Ing. Blanka Pipová,
vedúca odd. metodiky úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

PORADŇA

Nárok na materské – vzdanie sa dieťaťa po pôrode

Má nárok na materské matka, ktorá spĺňa všetky podmienky nároku na materské, avšak po narodení dieťaťa sa ho vzdá a poskytne ho na adopciu? Ak áno, ako dlho sa materské poskytuje?

Poistenkyňa, ktorá je tehotná alebo sa stará o narodené dieťa a ktorá splnila všetky podmienky nároku na materské, vzniká nárok na materské od začiatku šiesteho, príp. ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom. Obdobie nároku na materské poistenkyne, ktorá dieťa porodila, nesmie byť kratšie ako 14 týždňov od vzniku nároku na materské a nesmie zaniknúť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu. To platí bez ohľadu na skutočnosť, či sa poistenkyňa vzdá dieťaťa pri pôrode.

Ak by predpokladaným dňom pôrodu bol napr. 1. december 2013 a poistenkyňa by si uplatnila nárok na materské osem týždňov pred termínom pôrodu, nárok na materské jej vznikne od 6. októbra 2013. Od tohto dňa sa bude určovať aj 14 týždňové obdobie trvania nároku na materské, t. j. nárok na materské by mal zaniknúť 11. januára 2014. Ak však táto poistenkyňa porodí 7. decembra 2013, nárok na materské bude mať do 17. januára 2014 (šesť týždňov od pôrodu).

Zároveň je potrebné uviesť, že poistenkyňa je v tomto prípade povinná Sociálnej poisťovni po narodení dieťaťa predložiť nielen doklad o jeho identifikačnom čísle sociálneho zabezpečenia, príp. doklad preukazujúci dátum pôrodu, ale je tiež povinná ju upovedomiť o tom, že sa o dieťa nestará a poskytla ho na adopciu.

Mgr. Anna Masárová,
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[na začiatok dokumentu]

Nárok na materské pri úmrtí dieťaťa

Od 16. júla 2013 (začiatok ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu, ktorý mi určil lekár) som nastúpila na materskú dovolenku. Predpokladaný dátum pôrodu som mala určený na 10. septembra 2013. Pobočka Sociálnej poisťovne mi priznala materské od 16. júla 2013 do zániku nároku na materské. Dieťa sa mi narodilo 14. septembra 2013, no žiaľ, 16. septembra 2013 zomrelo. Dokedy mám nárok na materské ?

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov ustanovuje, že poistenkyňa, ktorej dieťa zomrelo v období trvania nároku na materské, má nárok na túto nemocenskú dávku do konca druhého týždňa odo dňa úmrtia dieťa, najdlhšie do konca 34. týždňa od vzniku nároku na materské. Zároveň však ustanovuje, že obdobie nároku poistenkyne, ktorá dieťa porodila, nesmie byť kratšie ako 14 týždňov od vzniku nároku na materské a nesmie zaniknúť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

Nárok na materské Vám vznikol od 16. júla 2013. Štrnásť týždňov od vzniku nároku na túto nemocenskú dávku uplynulo 21. októbra 2013 a šesť týždňov odo dňa pôrodu uplynulo 25. októbra 2013. Nárok na materské ste preto mali do 25. októbra 2013.

Mgr. Anna Ivanišová,
Odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Nárok iného poistenca na materské

Som povinne nemocensky poistený ako zamestnanec od 15. mája 2006. Z dôvodu starostlivosti o 6-mesačného syna som svojho zamestnávateľa požiadal o poskytnutie rodičovskej dovolenky od 1. októbra 2013, tzn. v súčasnosti nevykonávam žiadnu zárobkovú činnosť. Ak by som si v tejto súvislosti uplatnil nárok na materské, vznikol by mi nárok? V prípade kladnej odpovede Vás zároveň žiadam o poskytnutie informácie, ako je potrebné postupovať pri uplatnení nároku na materské. Poznávam, že moja manželka mala nárok na materské do 13. septembra 2013, nakoľko od 14. septembra 2013 nastúpila do práce a rodičovský príspevok v súčasnosti nepoberá.

Zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, t.j. aj na materské, ak splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku v ochrannnej lehote a nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ.

Iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti a ktorý sa o toto dieťa stará, má nárok na materské odo dňa prevzatia dieťaťa do starostlivosti v období 28 týždňov od vzniku nároku na materské, najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa, ak v posledných dvoch rokoch pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti bol nemocensky poistený najmenej 270 dní. Iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, je okrem iných aj otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, ak matka nepoberá materské alebo rodičovský príspevok.

V súčasnosti ste zamestnaný a čerpáte rodičovskú dovolenku. Podmienku 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti spĺňate. Ani Vy, ani Vaša manželka, nie ste poberateľmi rodičovského príspevku. Ak ste teda 1. októbra 2013

ako otec dieťaťa po dohode s Vašou manželkou, matkou dieťaťa, prevzali dieťa do starostlivosti a uplatníte si nárok na materské a nárok na jeho výplatu, nárok na materské Vám vznikne.

Nárok na materské sa uplatňuje na tlačive Žiadosť o materské, ktoré Vám poskytne pobočka Sociálnej poisťovne. Poistenec vyplnené tlačivo odovzdá pobočke Sociálnej poisťovne, ktorá vykonáva jeho nemocenské poistenie. Pred odovzdaním žiadosti ste povinný vypísať a podpísať vyhlásenie na žiadosti o materské a predložiť ju na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi. K žiadosti o materské priložte pobočke Sociálnej poisťovne aj originál potvrdenia z príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o nároku na rodičovský príspevok (Váš a Vašej manželky).

JUDr. Katarína Cviková
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Obdobie 18 mesiacov pred vznikom platobnej neschopnosti zamestnávateľa

Je možné ešte požiadať o dávku garančného poistenia a vznikne vôbec nárok na túto dávku, ak pracovný pomer trval od 1. júla 2010 do 31. marca 2011, zamestnanec nemal uspokojené pracovnoprávne nároky za mesiace január až marec 2011 a platobná neschopnosť zamestnávateľa vznikla 2. apríla 2013?

Dávku garančného poistenia je možné poskytnúť najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Ak pracovný pomer skončí skôr ako sa zamestnávateľ stal platobne neschopný, obdobie 18 mesiacov, z ktorých je možné požadovať uspokojenie neuspokojených nárokov, sa určuje odo dňa vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Vo Vami uvedenom prípade je toto 18 mesačné obdobie ohraničené 2. aprílom 2013. Dávku garančného poistenia by tak bolo možné uspokojiť iba neuspokojené nároky zamestnanca, ktoré spadajú do obdobia od 2. októbra 2011 do 1. apríla 2013. Ak zamestnanec nemal uspokojené pracovnoprávne nároky napr. za mesiace január až marec 2011, tieto nespádajú do obdobia 18 mesiacov predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti jeho zamestnávateľa, teda do obdobia od 2. októbra 2011 do 1. apríla 2013, a tak ich nie je možné uspokojiť dávkou garančného poistenia.

JUDr. Zuzana Kamenistá,
odd. metodiky poistenia
v nezamestnanosti a garančného poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]

Zvýšenie úrazových rent a maximálnych súm úrazových dávok od 1.1.2014

O koľko sa zvýšia úrazové renty a aké budú nové maximálne sumy úrazových dávok od 1. januára 2014?

Úrazové renty a pozostalostné úrazové renty, ktoré vypláca Sociálna poisťovňa, sa od 1. januára 2014 zvyšujú podľa zákona o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014 (ďalej len „opatrenie MPSVR SR“). Opatrením MPSVR SR sa však od 1. januára 2014 zvyšujú aj maximálne sumy nasledovných úrazových dávok:

- jednorazové odškodnenie
- náhrada nákladov spojených s liečením
- náhrada nákladov spojených s pohrebom.

Úrazové renty a pozostalostné úrazové renty vyplácané k 1. januáru 2014 sa týmto dňom zvyšujú o 2,3 % sumy vyplácanej ku dňu zvýšenia. Zvýšenie úrazových rent a pozostalostných úrazových rent o 2,3 % sa vzťahuje aj na úrazové renty a pozostalostné úrazové renty priznané v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014, ktoré sa zvyšujú odo dňa ich priznania. O zvýšení úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty netreba žiadať.

Sumy jednorazového odškodnenia, ktorých limit upravuje zákon, sa od 1. januára 2014 zvyšujú nasledovne

- a) maximálna suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky sa od 1. januára 2014 zvyšuje o 2,3 % na sumu 51 533,60 EUR,
- b) maximálna suma úhrnu súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí sa od 1. januára 2014 zvyšuje o 2,3 % na sumu 51 533,60 EUR.

Maximálna suma náhrady nákladov spojených s liečením, ktorú upravuje zákon, sa od 1. januára 2014 zvyšuje o 2,3 % na sumu 25 766,90 EUR.

Sumy náhrady nákladov spojených s pohrebom, ktorých limit upravuje zákon, sa od 1. januára 2014 zvyšujú nasledovne

- a) maximálna suma náhrady nákladov spojených s pohrebom podľa § 101 ods. 2 zákona sa od 1. januára 2014 zvyšuje o 2,3 % na sumu 2 577,00 EUR,
- b) maximálna suma úhrnu náhrad výdavkov spojených s pohrebom pre všetky fyzické osoby a nezaopatrené deti podľa § 101 ods. 4 zákona sa od 1. januára 2014 zvyšuje o 2,3 % na sumu 2 577,00 EUR.

Ing. Renáta Harviľáková,
odd. metodiky úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[na začiatok dokumentu]